

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของกลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาที่มา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และการดำเนินงานของกลุ่มนักศึกษา ศึกษาบทบาทของกลุ่มศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของกลุ่มนักศึกษาโดยจำแนกตามลักษณะของกลุ่ม การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย โดยผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง และใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นโดยใช้ส่วนหนึ่งจากการไปสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษา เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษาด้วย

ในบทนี้เป็นการเสนอวิธีดำเนินการวิจัย ซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 80 คน
2. ประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่มนักศึกษา จำนวน 615 คน
3. สมาชิกกลุ่มนักศึกษาจำนวน 615 กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจกรรมนักศึกษา จำนวน 20 คน (ภาคผนวก ข)
2. ประธานหรือผู้นำกลุ่มนักศึกษา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นไปอย่างเหมาะสม ในการสุ่มตัวอย่างใช้ตารางสำเร็จรูปของ Yamane ในขนาดประชากรเท่ากับ 500 กลุ่ม ความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ที่ความเชื่อมั่น 95% ซึ่งจะได้กลุ่มตัวอย่าง 83 กลุ่ม (ภาคผนวก ค)

แล้วจึงใช้วิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้กำหนดหมายเลขกลุ่มให้แก่อำเภอประชากรทั้งหมด แล้วใช้วิธีจับสลากเพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางที่กำหนดไว้ ได้ตัวอย่างประธานหรือหัวหน้ากลุ่มนักศึกษาจำนวน 83 คน

3. สำหรับสมาชิกกลุ่มนักศึกษา ผู้วิจัยกำหนดผู้ให้ข้อมูลประจำกลุ่มทั้ง 83 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 830 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 3 ฉบับ คือ

ฉบับ ก. แบบสัมภาษณ์ ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ นโยบายของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับกลุ่มนักศึกษา ความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของกลุ่มนักศึกษา และกิจกรรมที่กลุ่มนักศึกษาปฏิบัติ บทบาทของกลุ่มและผลกระทบของบทบาทของกลุ่มนักศึกษาต่อมหาวิทยาลัย และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติต่อกลุ่มนักศึกษา ซึ่งแบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการศึกษานี้ต่างกับแบบสอบถามกลุ่มนักศึกษานางของการให้รายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มนักศึกษา โดยผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษาจะให้ความคิดเห็นในภาพรวมโดยทั่วไป ส่วนสมาชิกกลุ่มนักศึกษาจะให้ข้อมูลที่ใกล้เคียงสภาพความเป็นจริงของกลุ่มศึกษามากกว่า จึงต้องใช้แบบสอบถามที่มีข้อมูลและรายละเอียดแตกต่างกัน

ฉบับ ข. แบบสอบถาม ประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่ม ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ที่มา วัตถุประสงค์ โครงสร้าง และการดำเนินงานของกลุ่มนักศึกษา

ฉบับ ค. แบบสอบถาม สมาชิกของกลุ่มนักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ คณะวิชา ภูมิลำเนา สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ลักษณะที่พักอาศัย ลักษณะและสถานภาพของการเรียน เหตุผลและการใช้เวลาอยู่กับกลุ่ม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินบทบาท รูปแบบและลักษณะของกิจกรรมของกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกอยู่ จำนวน 75 ข้อกระทง ตามรายละเอียดดังนี้

บทบาท	ข้อกระทง
1. บทบาทด้านวิชาการ	ข้อ 1 - ข้อ 10
2. บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรม	ข้อ 11 - ข้อ 20
3. บทบาทด้านการเมือง	ข้อ 21 - ข้อ 37
4. บทบาทด้านอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์	ข้อ 38 - ข้อ 47
5. บทบาทด้านกีฬาและนันทนาการ	ข้อ 48 - ข้อ 56
6. บทบาทด้านศาสนา ศิลปธรรม และจริยธรรม	ข้อ 57 - ข้อ 64
7. บทบาทด้านอื่น ๆ	ข้อ 65 - ข้อ 75

ซึ่งลักษณะ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert) ที่ให้ผู้ตอบประเมินค่า (5-0) เลือกเพียงคำตอบเดียว เพื่อแสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

- 5 (มากที่สุด) หมายถึง เมื่อเห็นว่ากลุ่มของท่านมีบทบาทและกิจกรรมในลักษณะนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมา มากที่สุด (มากกว่า 6 ครั้ง)
- 4 (มาก) หมายถึง เมื่อเห็นว่ากลุ่มของท่านมีบทบาทและกิจกรรมในลักษณะนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมา มาก (ระหว่าง 4-6 ครั้ง)
- 3 (ปานกลาง) หมายถึง เมื่อเห็นว่ากลุ่มของท่านมีบทบาทและกิจกรรมในลักษณะนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมา ปานกลาง (ประมาณ 3 ครั้ง)
- 2 (น้อย) หมายถึง เมื่อเห็นว่า กลุ่มของท่านมีบทบาท และกิจกรรมในลักษณะนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมา น้อย (ประมาณ 2 ครั้ง)

- 1 (น้อยที่สุด) หมายถึง เมื่อเห็นว่ากลุ่มของท่านมีบทบาทและกิจกรรมในลักษณะ
นั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมา น้อยที่สุด (ประมาณ 1
ครั้ง)
- 0 (ไม่มี) หมายถึง เมื่อเห็นว่ากลุ่มของท่านไม่มี บทบาทและกิจกรรมใน
ลักษณะนั้น ๆ ในภาคเรียนที่ผ่านมาเลย

การปรับปรุง เครื่องมือและการทดลองใช้

1. เมื่อผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแล้ว จึงนำไปหาความตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) โดยให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบรายละเอียดของข้อคำถามทุกข้อ พร้อมทั้งได้ปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนิสิตนักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 7 ท่าน ช่วยพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้มีความตรงตามเนื้อหา คณะผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย
  1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร สิ้นสิริ อาจารย์ประจำวิชาเอก การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
  2. รองศาสตราจารย์ ดร.บรรพต วีระสัย อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
  3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สวัสดี บรรเทิงสุข อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  4. รองศาสตราจารย์ ดร.สำเนา ขจรศิลป์ รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
  5. รองศาสตราจารย์ มานพ พงศทัต รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  6. รองศาสตราจารย์ ดร.พรชูลี อาษาอรุณ อาจารย์ประจำภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
  7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารัตน์ บุญนุช อาจารย์ประจำภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณา และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 ท่าน มาพิจารณาร่วมกับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม

2. นำแบบสอบถามที่มีความตรงในเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ กับกลุ่มนักศึกษา จำนวน 5 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน จำนวน 30 คน เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม (Reliability) ปรากฏว่าแบบสอบถามใช้ได้หมด จึงนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามตอนที่ 2 ตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 75 โดยใช้สูตร Coefficient ปรากฏว่า ได้ค่าความเที่ยงในแต่ละบทบาทดังนี้

บทบาทด้านวิชาการ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.82

บทบาทด้านศิลปวัฒนธรรม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.88

บทบาทด้านการเมือง ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.96

บทบาทด้านอาสาพัฒนาและบำเพ็ญประโยชน์ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.95

บทบาทด้านกีฬาและนันทนาการ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ 0.73

บทบาทด้านศาสนา ศิลธรรมและจริยธรรม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.86

บทบาทด้านอื่น ๆ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่า เท่ากับ 0.76 และ เมื่อรวมทุก ๆ

ด้านแล้ว ปรากฏว่าได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟ่าเท่ากับ 0.93

หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เริ่มเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2533 ถึงวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2533 โดยติดต่อขอความร่วมมือจากเจ้าสังกัดของสถาบัน และเพื่อให้เกิดการเก็บรวบรวมข้อมูลกระจายและครอบคลุมตัวอย่างที่จะศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้วิธีแบ่งพื้นที่ของมหาวิทยาลัยรามคำแหงออกเป็น 3 เขต (ภาคผนวก ค) และได้ขอความร่วมมือจากนักศึกษา เพื่อประสานงานในการแจกและรวบรวมแบบสอบถาม

ผลของการเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้ง 3 ชุด ดังนี้

1. สัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษา ด้วยตนเองจำนวน 20 คน

2. แบบสอบถาม ประธาน รองประธาน หรือกรรมการกลุ่มนักศึกษา แจกไปทั้งสิ้น 83 กลุ่ม ได้ครบทั้ง 83 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3. แบบสอบถาม สมาชิกกลุ่ม 83 กลุ่ม ๆ ละ 10 คน จำนวน 830 ชุด มีผู้ส่งคืนมาที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 724 ชุด คิดเป็นร้อยละ 87.23

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS และนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา
2. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับที่มา วัตถุประสงค์ โครงสร้างและการดำเนินงานของกลุ่ม ลักษณะของกิจกรรมและบทบาทของกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบบทบาทของกลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวน ถ้ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ เชฟเฟ่

เกณฑ์เทียบระดับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษา

การกำหนดเกณฑ์สำหรับเทียบระดับบทบาทและกิจกรรมของกลุ่มนักศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งคะแนนออกเป็น 5 ระดับตามคะแนนเฉลี่ยดังนี้

- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง มีบทบาทและกิจกรรมในภาคเรียนที่ผ่านมา มากที่สุด (มากกว่า 6 ครั้ง)
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง มีบทบาทและกิจกรรมในภาคเรียนที่ผ่านมา มาก (ระหว่าง 4-6 ครั้ง)
- คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง มีบทบาทและกิจกรรมในภาคเรียนที่ผ่านมา ปานกลาง (ประมาณ 3 ครั้ง)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง มีบทบาทและกิจกรรม

ในภาคเรียนที่ผ่านมา น้อย (ประมาณ 2 ครั้ง)

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง มีบทบาทและกิจกรรม

ในภาคเรียนที่ผ่านมา น้อยที่สุด (ประมาณ 1 ครั้ง)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย